

รังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรสู่สากล

Creation of The Folk Songs of Nakhonchum Village, KamphaengPhet Province,
to gain the Universal acceptance

กวี ครอบแก้ว¹

Kawee Krongkaew

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย รังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรสู่สากล มีวัตถุประสงค์ เพื่อรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม และเพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางดนตรีในการรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร วิธีการศึกษาวิจัยใช้ข้อมูลภาคสนามและข้อมูลจากเอกสารตำราทางวิชาการเป็นข้อมูลสนับสนุนแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ เก็บรวบรวมเพลงพื้นบ้านแล้วทำการรังสรรค์เพลงด้วยวิธีการเรียบเรียงเสียงประสาน 5 แนวสำหรับวงแซกโซโฟนควินเทต และทำการศึกษาวเคราะห์แนวคิดทางดนตรีในการรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมผลการวิจัยพบว่า 1.การรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม โดยทำการเรียบเรียงเสียงประสาน 5 แนวสำหรับวงแซกโซโฟนควินเทต 6 เพลงคือ เพลงระบำคล้องช้าง เพลงสายน้ำแม่ปิง เพลงดอกบัวไทย เพลงดอกกุหลาบ เพลงรำแม่ศรี และเพลงกำแพงเมืองทอง ปรากฏเป็นรูปธรรมในแผ่นซีดีเพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม 2.การศึกษาวเคราะห์แนวคิดทางดนตรีในการรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม 4 ข้อคือ 1) คีตลักษณ์ (Form) เป็นเพลงแบบท่อนเดียว และเพลงสามท่อน ที่พบมากเป็นเพลงสามท่อน มีบทนำ 6-12 ท้อง ทำนองเพลง 18-73 ท้อง บทเชื่อม 2-14 ท้อง และบทจบ 3-6 ท้อง 2) โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ด โดยภาพรวมใช้คอร์ดหลัก (Primary Chord) คอร์ดรอง (Secondary Chord) และคอร์ดชุดแบบไดอาโทนิคคอร์ด (Diatonic Chord 7 แบบโดมิแนนท์ (Dominant Motion) คอร์ดแพทเทิร์น (Chord Pattern) และคอร์ดเคเดนซ์ (Chord Cadence) 3) การจัดทำแนวประสานโดยภาพรวมวอยซ์ทั้งตัวโน้ตคอร์ดโทน (Chord tone) และตัวโน้ตนอกคอร์ดโทน (None chord tone) หลายรูปแบบ 4) การสร้างคีตปฏิภาณ ใช้โมเดเอโอเลียน (Aeolian Modes) บันไดเสียงเพนตาโทนิค (Pentatonic Scales) ผสมผสานบันไดเสียงบลูส์ (Blue Scales)

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คำสำคัญ : รังสรรค์เพลงพื้นบ้าน ชุมชนนครชุม

Abstract

This research aimed at creation of the folksong of the Nakhonchum Community, Province to gain the universal acceptance and to analyze musical concept to create the folksong of Nakhonchum community, Nakhonchum sub-district, Muang district, Kamphaeng Phet. The methodology of this research used both primary resource and secondary resource, which can be divided into 2 parts: Collection of folksongs and creation of song by 5 ways harmonization for Saxophone Quintet and analytical studying the musical concept to create the folk song of Nakhonchum community. The findings were as follows :

1. Six folksongs of Nakhonchum community were created and arranged by 5 ways harmonization for Saxophone Quintet. They were mentioned as Rabam Klongchang, Sai Naam Maeping, Dok Bua Thai, Dok Kulab, Ram Maesri and Kamphaeng Muang Thong. These songs of Nakhonchum community had been produced in the CDs format in order to gain the universal level.

2. The analytical study of musical concept to create the folksongs of Nakhonchum Community, Nakhonchum sub-district, Muang district, Kamphaeng Phet Province

had been made in 4 elements as follows : 1) Form of six folksongs had both Unitary Form and Ternary Form. Most of them had the Ternary Form, the contents of which had 6-12 bars as the introduction, 18-73 bars as the melody, 2-14 bars as the Interlude and 3-6 bars as the end. 2) The overall Chord Progression structure consisted of Primary Chord, Secondary Chord and Diatonic Chord. The Diatonic Chord was divided into Dominant Motion, Chord Pattern and Chord Cadence. 3) The overall image of voice harmonization had been showed as chord tone and many kinds of none chord tone. 4) The improvisation contained Aeolian Modes and Pentatonic Scales mixed with Blue Scales

Keywords : Creation, Folk Songs, Nakhonchum Community

บทนำ

ดนตรีจัดเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ถ่ายทอดแก่กันและกัน เนื่องจากดนตรีเป็นสิ่งที่ยอมรับกันทั่วไปเพราะอยู่ในสังคมของมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความรื่นรมย์ทางสุนทรีย์ ดนตรีจึงมีความสำคัญในตัวเองโดยไม่จำเป็นต้องไปผูกพันกับสิ่งใด การศึกษาเรื่องของดนตรีจึงเป็นการศึกษาเพื่อแสวงหาความเข้าใจในเรื่องความสวยงามและความไพเราะเพราะพริ้ง (สุพิศรา สุภาพ. 2548 : 68)

ดนตรีในลักษณะที่สัมพันธ์กับมนุษย์และสังคม ดนตรีคือผลผลิตของพฤติกรรมในด้านความนึกคิดและการสร้างสรรค์ของมนุษย์ แต่พฤติกรรมในด้านความนึกคิดที่ทำให้เกิดดนตรีขึ้นมานั้น ก็เป็นสิ่งที่เนื่องมาจากแนวคิดที่เกิดมาจากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมในสังคมที่มนุษย์ดำรงอยู่ ด้วยเหตุนี้การศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์ (ศรีศักร วัลลิโภดม. 2545 : 1)

เพลงพื้นบ้านถือเป็นวัฒนธรรมทางดนตรีซึ่งมีความเก่าแก่สืบทอดจากปากต่อปากมาหลายชั่วอายุคนโดยอาศัยการจดจำ ไม่มีกำเนิดที่แน่ชัดแต่เป็นที่ยอมรับ และมีการถ่ายทอดกันอย่างแพร่หลาย ลักษณะเด่นของเพลงพื้นบ้านคือ ความเรียบง่ายมีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น ความเรียบง่ายนั้นปรากฏอยู่ในรูปแบบและทำนอง ความเรียบง่ายของรูปแบบคือ การซ้ำคำซ้ำวรรค ซ้ำโครงสร้างของจังหวะสัมผัส (Isorhythmic Structure) ภาษาที่ใช้เป็นภาษาพูดธรรมดา ส่วนความเรียบง่ายในท่วงทำนองคือ มีทำนองไม่ซับซ้อนและมีระดับเสียงซ้ำไปซ้ำมา (สุกัญญา สุจฉายา. 2543 : 1)

เพลงพื้นบ้านในจังหวัดกำแพงเพชรยังมีการละเล่นกันอยู่ โดยมีพ่อเพลงแม่เพลงที่ถ่ายทอดสืบต่อเนื่องเป็นช่วง ๆ จนถึงปัจจุบันที่ยังปรากฏในหลายท้องที่ เช่น ในตำบลไตรตรังษ์ อำเภอเมือง มีเพลงนางปลาระบาคกลางบ้าน และรำโทนอีกหลาย ๆ เพลง ในตำบลลานดอกไม้ กิ่งอำเภอโกสัมพีนคร เช่น เพลงฉ่อย และรำโทนอีกหลายเพลง ในตำบลนครชุม อำเภอเมืองมีเพลงระบาคคล้องช้าง เพลงแม่ศรี ระบาร้องแก และเพลงรำโทนหลาย ๆ เพลง เป็นต้น การละเล่นเพลงพื้นบ้านในปัจจุบันของชาวกำแพงเพชรจึงถือว่ามีความเก่าแก่ ในทาง

ประวัติศาสตร์มีวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตที่เคยมีบทบาทที่สำคัญสืบทอดกันมายาวนาน แต่ในปัจจุบันเพลงพื้นบ้านจังหวัดกำแพงเพชรที่เป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมกำลังจะสูญหายไป เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจศึกษา ขาดการเอาใจใส่ และไม่เห็นความสำคัญในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

ชุมชนโบราณนครชุมประชาชนมีวิถีชีวิตเรียบง่ายแบบดั้งเดิม แม้จะเป็นชุมชนเมือง แต่สามารถรักษาวัฒนธรรมและประเพณีไว้ได้อย่างเหนียวแน่น มีการสืบทอดการแสดงพื้นบ้านไว้หลายประเภท เช่น ระบาคคล้องช้าง รำแม่ศรี เพลงพวงมาลัย ระบาร้องแก ลิเกป่า และรำโทน เป็นต้น (สภาวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, 2544 : 1)

สุชาติ แสงทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบทางด้านดนตรีเพลงรำโทน” กล่าวโดยสรุป การศึกษาวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมดนตรีของเพลงรำโทน โดยการวิเคราะห์หาโครงสร้างทางดนตรี ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ในเชิงทฤษฎีดนตรีที่แฝงอยู่กับนัยยะทางสังคมที่น่าสนใจ สิ่งที่ปรากฏเป็นการสร้างมาตรฐานให้เพลงพื้นบ้านของไทยสู่ระดับสากล และสามารถนำไปพัฒนาสร้างสรรค์เพลงรำโทนรูปแบบใหม่ ๆ (สุชาติ แสงทอง. 2544) ในตอนท้ายของงานวิจัยได้นำเสนอว่า ควรมีการพัฒนาเพลงรำโทนโดยการสร้างสรรค์ในลักษณะของดนตรีร่วมสมัย ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ว่าเป็นความพยายามสร้างสรรค์ปรากฏการณ์ทางดนตรีใหม่ ๆ รับผิดชอบต่อท้องถิ่นอย่างตรงตามเป้าประสงค์ได้อย่างดีให้กับสังคม พร้อมทั้งยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางสังคมเศรษฐกิจในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ของชุมชนอย่างยั่งยืน

จากแนวคิดและข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรสู่สากล ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษาลำรวจแล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้หลักทฤษฎีสากล พร้อมทั้งรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชิ้นใหม่ เพื่อนำเสนอในรูปแบบของการบรรเลงวงซอโฟนควินเทตเป็นการนำเพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมเสนอให้ชาวโลกได้รับรู้ และยังเป็นการต่อยอดประวัติศาสตร์วัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างมูลค่าเพิ่มจากคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยในการนำปรัชญาแนวคิดดนตรีตะวันออกผสมผสานกับปรัชญาแนวคิดปรัชญาตะวันตกให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และที่สำคัญได้นำเอาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมารับใช้ตนเองอย่างเหมาะสมก่อเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร โดยยึดรูปแบบแนวคิดทางดนตรีเพลงพื้นบ้านผสมผสานแนวคิดทางดนตรีตะวันตก

2. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางดนตรีในการรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ทำการศึกษาในเขตพื้นที่ชุมชนนครชุม ตำบลนครชุมอำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร

2. ขอบเขตด้านประชากร ทำการศึกษาจากพ่อเพลงแม่เพลง ชาวบ้านชุมชนนครชุม นักประพันธ์ นักเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีร่วมสมัย นักวิชาการดนตรี และผู้เชี่ยวชาญทางดนตรี

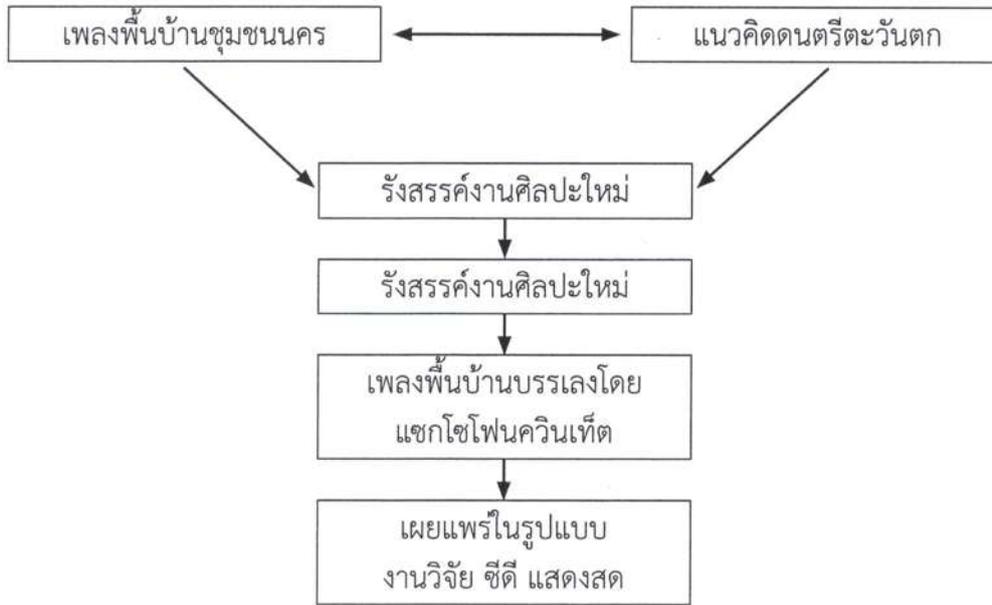
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1 การรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรสู่สากลทำการเรียบเรียงเสียงประสาน (Arranging) 5 แนว สำหรับวงดนตรีซอโฟนควินเทต จำนวน 6 เพลง คือ เพลงระบำคล้องช้าง เพลงสายน้ำแม่ปิง เพลงดอกบัวไทย เพลงดอกกุหลาบ เพลงรำแม่ศรี เพลงกำแพงเมืองทอง

3.2 การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม ทำการวิเคราะห์เพลงตามกรอบ 4 ข้อคือ คีตลักษณ์ โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ด การจัดทำแนวประสานเสียงหรือการวอยซ์ และการสร้างคีตปฏิภาณในบางเพลง จำนวน 6 เพลงคือ เพลงระบำคล้องช้าง เพลงสายน้ำแม่ปิง เพลงดอกบัวไทย เพลงดอกกุหลาบ เพลงรำแม่ศรี เพลงกำแพงเมืองทอง

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดทฤษฎีดนตรีทำการวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดกรอบแนวคิดใหม่ ให้เป็นสาระของบทเพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมในรูปแบบใหม่ ลักษณะของกรอบแนวคิดมีดังนี้

แผนภูมิกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) การศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ ทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษา ค้นคว้าได้สังเคราะห์เป็นเนื้อหาในบทที่ 1, 2
2. การรวบรวมข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูล ภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบ สัมภาษณ์ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ใช้ เครื่องบันทึกเสียงบันทึกข้อมูลเพลงและเสียงร้อง แล้วนำข้อมูลเพลงมารวบรวมและเก็บรวบรวม ข้อมูลในคอมพิวเตอร์

3. ศึกษาข้อมูลเพลงที่จะนำไปทำการเรียบเรียงเสียงประสาน โดยทำการถอดทำนองเพลงจาก เสียงร้องเป็นโน้ตสากล 6 เพลงคือ เพลงระบำคล้อง ข้าง เพลงสายน้ำแม่ปิง เพลงดอกบัวไทย เพลงดอก กุหลาบ เพลงรำแม่ศรี เพลงกำแพงเมืองทอง และ บันทึกลงโปรแกรมซีเบเลียส (Sibelius)
4. นำข้อมูลเพลงทำการเรียบเรียงเสียง ประสาน 5 แนวสำหรับวงแซกโซโฟนควินเท็ต และ บันทึกลงโปรแกรมซีเบเลียสเพื่อฟังผลการเรียบเรียง เสียงประสานและปรับปรุงแก้ไข
5. นำโน้ตเพลงและข้อมูลเพลงที่บันทึกใน โปรแกรมซีเบเลียส จากการเรียบเรียงเสียงประสาน เสนอผู้เชี่ยวชาญทำการวิพากษ์ พร้อมทั้งปรับปรุง

แก้ไขตามข้อเสนอแนะเช่น เพิ่มจังหวะร่ำโทลงในบทเพลงบางเพลงที่ฟังดูแล้วมีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และข้อมูลที่ได้จากภาคสนามทั้งหมดมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อทำการเรียบเรียงเสียงประสาน 5 แนวสำหรับวงแซกโซโฟนควินเทต จำนวน 6 เพลง คือ เพลงระบำคล้องช้าง เพลงสายน้ำแม่ปิง เพลงดอกบัวไทย เพลงดอกกุหลาบ เพลงร่ำแม่ศรี เพลงกำแพงเมืองทอง

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพลงที่ได้ทำการเรียบเรียงเสียงประสาน 5 แนวสำหรับวงแซกโซโฟนควินเทต โดยใช้หลักการทางทฤษฎีดนตรีที่ออกแบบไว้ บรรยายผลการวิเคราะห์เป็นแบบพรรณนาวิเคราะห์ในประเด็นที่ออกแบบไว้ 4 ประการคือ คีตลักษณ์ โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ด การจัดทำแนวประสานเสียงหรือการวอยซ์ และการสร้างคีตปฏิภาณ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาวิจัย รังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรสู่สากล ได้ดังนี้

1. การรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรโดยยึดรูปแบบแนวคิดทางดนตรีเพลงพื้นบ้านผสมผสานแนวคิดทางดนตรีตะวันตก ได้ทำการรังสรรค์โดยการเรียบเรียงเสียงประสาน 5 แนวสำหรับวงแซกโซโฟนควินเทต จำนวน 6 เพลงคือ เพลงระบำคล้องช้าง เพลงสายน้ำแม่ปิง เพลงดอกบัวไทย เพลงดอกกุหลาบ เพลงร่ำแม่ศรี และเพลงกำแพงเมืองทอง นำผลงานการรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมทำการบันทึกเสียงเป็นแผ่นซีดีเพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมจังหวัดกำแพงเพชร

2. การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางดนตรีในการรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 4 ข้อดังนี้

2.1 คีตลักษณ์ (Form)

เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร บทเพลงจำนวน 6 เพลง มีทั้งเพลงแบบท่อนเดียว และเพลงสามท่อนที่พบมากที่สุดเป็นเพลงสามท่อนและเมื่อรังสรรค์โดยการเรียบเรียงเสียงประสานแล้วโครงสร้างของเพลงประกอบด้วย บทนำมีจำนวน 6 – 12 ห้อง ทำนองเพลงมีจำนวน 18 – 73 ห้อง บทเชื่อมมีจำนวน 2 – 14 ห้อง และบทจบมีจำนวน 3 – 6 ห้อง ดังนี้

2.1.1 เพลงระบำคล้องช้าง ประกอบด้วย

1) บทนำ จำนวน 9 ห้อง

2) ทำนองเพลงจำนวน 73 ห้อง เป็น

บทเพลง 3 ท่อน จำแนกเป็น ท่อน A จำนวน 27 ห้อง ท่อน B จำนวน 23 ห้อง และท่อน C จำนวน 23 ห้อง

3) บทเชื่อมจำนวน 14 ห้อง

4) บทจบ จำนวน 5 ห้อง

2.1.2 เพลงสายน้ำแม่ปิงประกอบด้วย

1) บทนำ จำนวน 11 ห้อง

2) ทำนองเพลงจำนวน 20 ห้อง เป็น

บทเพลงท่อนเดียว เป็นท่อน A จำนวน 20 ห้อง

3) บทเชื่อมจำนวน 2 ห้อง

4) บทจบ จำนวน 4 ห้อง

2.1.3 เพลงดอกบัวไทย ประกอบด้วย

1) บทนำ จำนวน 9 ห้อง

2) ทำนองเพลงจำนวน 26 ห้อง เป็น

บทเพลง 3 ท่อนจำแนกเป็น ท่อน A จำนวน 8 ห้อง

ท่อน B จำนวน 8 ห้อง และท่อน C จำนวน 10 ห้อง

3) บทเชื่อม จำนวน 5 ห้องและบทเชื่อมเพื่อเปลี่ยนคีย์ จำนวน 2 ห้อง

4) บทจบ จำนวน 3 ห้อง

2.1.4 เพลงดอกกุหลาบ ประกอบด้วย

1) บทนำ จำนวน 8 ห้อง

2) ทำนองเพลงจำนวน 28 ห้อง เป็น

บทเพลง 3 ท่อน จำแนกเป็นท่อน A จำนวน 10 ห้อง

ท่อน B จำนวน 8 ห้อง และท่อน C จำนวน 10 ห้อง

3) บทเชื่อม จำนวน 9 ห้อง

4) บทจบ จำนวน 5 ห้อง

2.1.5 เพลงรำแม่ศรี ประกอบด้วย

1) บทนำ จำนวน 6 ห้อง

2) ทำนองเพลงจำนวน 21 ห้อง เป็น

บทเพลง 3 ท่อนจำแนกเป็น ท่อน A จำนวน 6 ห้อง

ท่อน B จำนวน 8 ห้อง และท่อน C จำนวน 7 ห้อง

3) บทเชื่อม จำนวน 6 ห้อง

4) บทจบ จำนวน 3 ห้อง

2.1.6 เพลงกำแพงเมืองทอง ประกอบด้วย

1) บทนำ จำนวน 12 ห้อง

2) ทำนองเพลงจำนวน 18 ห้อง เป็น

บทเพลงท่อนเดียว ท่อน A จำนวน 18 ห้อง

3) บทเชื่อม จำนวน 4 ห้อง

4) บทจบ จำนวน 6 ห้อง

2.2 โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ด

ในการวางคอร์ดดำเนินการโดยการยึดแนวทำนองเพลงเป็นหลักแล้ววางคอร์ดโดยภาพรวมการวางคอร์ดปรากฏการวางคอร์ดดังนี้ คอร์ดหลัก(Primary Chord) คอร์ดรอง(Secondary Chord) และคอร์ดเป็นชุด เช่น แบบไดอาโทนิคคอร์ด (Diatonic Chord) แบบโดมิแนนท์ (Dominant Motion) คอร์ดแพทเทิร์น (Chord Pattern) และคอร์ดเคเดนซ์ (Chord Cadence) การวางคอร์ดในแต่ละเพลงมีดังนี้

2.2.1 เพลงระบำคล้องช้าง โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ด เป็นคอร์ดแบบปฐมภูมิ คอร์ดชุดแบบไดอาโทนิคคอร์ด แบบโดมิแนนท์และคอร์ดเคเดนซ์

2.2.2 เพลงสายน้ำแม่ปิง โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ดเป็นคอร์ดแบบปฐมภูมิคอร์ดทุติยภูมิ และคอร์ดชุดแบบแบบโดมิแนนท์

2.2.3 เพลงดอกบัวไทย โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ดเป็นคอร์ดแบบปฐมภูมิ คอร์ดทุติยภูมิ คอร์ดชุดแบบโดมิแนนท์ และคอร์ดแพทเทิร์น

2.2.4 เพลงดอกกุหลาบ โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ดเป็นคอร์ดแบบปฐมภูมิ คอร์ดทุติยภูมิ และคอร์ดชุดแบบโดมิแนนท์

2.2.5 เพลงรำแม่ศรี โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ดเป็นคอร์ดแบบปฐมภูมิ คอร์ด

ทุติยภูมิ คอร์ดชุดแบบโดมินันท์ คอร์ดแพทเทิร์น และแบบไดอาโทนิคคอร์ด

2.2.6 เพลงกำแพงเมืองทอง โครงสร้าง การเคลื่อนที่ของคอร์ดเป็นคอร์ดแบบปฐมภูมิ คอร์ดชุดแบบโดมินันท์ และแบบไดอาโทนิคคอร์ด

2.3 การจัดทำแนวประสานหรือการวอยซ์

การจัดทำแนวประสานเสียงหรือการวอยซ์ในภาพรวมวอยซ์ทั้งตัวโน้ตคอร์ดโทน (Chord tone) และตัวโน้ตนอนคอร์ดโทน (Non chord tone) วอยซ์แบบจัดเสียงประสานแนวตั้งตัดตัวใกล้ทำนองออก แบบโครมาติกแอฟโพรช แบบดิมินิชท์แอฟโพรช แบบโดมินันท์แอฟโพรช และแบบไดอาโทนิคแอฟโพรช การจัดทำแนวประสานเสียงหรือการวอยซ์ในแต่ละเพลงปรากฏดังนี้

2.3.1 เพลงระบำคล้องช้าง จัดทำแนวประสานเสียงหรือวอยซ์ตัวโน้ตคอร์ดโทน และตัวโน้ตนอนคอร์ดโทน วอยซ์แบบจัดเสียงประสานในแนวตั้งที่ตัดตัวใกล้ทำนองออก แบบโครมาติกแอฟโพรช แบบดิมินิชท์แอฟโพรช และแบบโดมินันท์แอฟโพรช

2.3.2 เพลงสายน้ำแม่ปิง จัดทำแนวประสานเสียงหรือวอยซ์ตัวโน้ตคอร์ดโทน และตัวโน้ตนอนคอร์ดโทน วอยซ์แบบจัดเสียงประสานในแนวตั้งที่ตัดตัวใกล้ทำนองออก แบบ ดิมินิชท์แอฟโพรช และแบบโดมินันท์แอฟโพรช

2.3.3 เพลงดอกบัวไทย จัดทำแนวประสานเสียงหรือวอยซ์ตัวโน้ตคอร์ดโทน และตัวโน้ตนอนคอร์ดโทน วอยซ์แบบจัดเสียงประสานในแนวตั้งที่ตัดตัวใกล้ทำนองออก แบบดิมินิชท์แอฟโพรช และแบบโดมินันท์แอฟโพรช

2.3.4 เพลงดอกกุหลาบ จัดทำแนว

ประสานเสียงหรือวอยซ์ตัวโน้ตคอร์ดโทน และตัวโน้ตนอนคอร์ดโทน วอยซ์แบบจัดเสียงประสานในแนวตั้งที่ตัดตัวใกล้ทำนองออก แบบโครมาติกแอฟโพรช แบบดิมินิชท์แอฟโพรช และแบบโดมินันท์แอฟโพรช

2.3.5 เพลงรำแม่ศรี จัดทำแนวประสานเสียงหรือวอยซ์ตัวโน้ตคอร์ดโทน และตัวโน้ตนอนคอร์ดโทนวอยซ์แบบจัดเสียงประสานในแนวตั้งที่ตัดตัวใกล้ทำนองออกแบบ ดิมินิชท์แอฟโพรช และแบบโดมินันท์แอฟโพรช

2.3.6 เพลงกำแพงเมืองทอง จัดทำแนวประสานเสียงหรือวอยซ์ตัวโน้ตคอร์ดโทน และตัวโน้ตนอนคอร์ดโทน วอยซ์แบบจัดเสียงประสานในแนวตั้งที่ตัดตัวใกล้ทำนองออก แบบดิมินิชท์แอฟโพรช และแบบโดมินันท์แอฟโพรช

2.4 การสร้างคีตปฏิภาณ

การรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม จังหวัดกำแพงเพชรสู่สากลทั้ง 6 เพลง ได้ออกแบบสำหรับการสร้างคีตปฏิภาณไว้ 2 เพลง คือเพลงสายน้ำแม่ปิงและเพลงกำแพงเมืองทอง โดยภาพรวมในการสร้างคีตปฏิภาณได้ใช้โมดเอโอเลียน (Aeolian Modes) และบันไดเสียงเพนตาโทนิค (Pentatonic Scales) ผสมผสานกับบันไดเสียงบลูส์ (Blues Scales) เป็นหลักในการสร้างคีตปฏิภาณ โดยแบ่งเป็นบทเพลงสายน้ำแม่ปิงสร้างคีตปฏิภาณโดยใช้โมดเอโอเลียนสร้างคีตปฏิภาณ และบทเพลงกำแพงเมืองทองสร้างคีตปฏิภาณโดยใช้บันไดเสียงเพนตาโทนิคผสมผสานกับบันไดเสียงบลูส์ เป็นหลักในการสร้างคีตปฏิภาณ ปรากฏในแผ่นซีดีเพลงพื้นบ้านในงานวิจัย การรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม จังหวัดกำแพงเพชรสู่สากล

อภิปรายผล

1. การรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรอีกรูปแบบแนวคิดทางดนตรี เพลงพื้นบ้านผสมผสานแนวคิดทางดนตรีตะวันตก นำเสนอในรูปแบบของวงแซกโซโฟนควินเทต 6 เพลงคือ เพลงระบำคัลเลอร์ซัง เพลงสายน้ำแม่ปิง เพลงดอกบัวไทย เพลงดอกกุหลาบ เพลงรำแม่ศรี เพลงกำแพงเมืองทอง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในการรังสรรค์เพลงพื้นบ้านให้มีความแตกต่างจากงานวิจัยโดยทั่วไปนับว่าเป็นการต่อยอดประวัติศาสตร์วัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่น ตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่มจากคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยในการนำปรัชญาแนวคิดดนตรีตะวันออกผสมผสานกับปรัชญาแนวคิดปรัชญาตะวันตกให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น และที่สำคัญได้นำเอาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมารับใช้ตนเองอย่างเหมาะสมก่อเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับ สุชาติ แสงทอง. (2552) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง อดิตรีบใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัย สรุปรายการวิจัยไว้ว่างานวิจัยนี้ได้สรุปตีความเบื้องหลังปรากฏการณ์ของนัยยะทางปัญญาตะวันตกในการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยซึ่งมีแนวคิดการผสมผสานในการนำแนวคิด 2 ส่วนเข้าประกอบกันคือแนวคิดทางนัยยะทางสังคมกับแนวคิดทางนัยยะการผสมผสานดนตรีตะวันตกเชื่อว่าการผสมผสานดังกล่าวจะก่อเกิดมิติทางความคิดใหม่ให้กับวัฒนธรรมของสองวัฒนธรรมและก่อเกิดการต่อยอดทางวัฒนธรรมโลก

2. การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางดนตรีในการรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุม ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 4 ประการคือ 1) คีตลักษณ์ของบทเพลงที่รังสรรค์เป็นเพลงแบบท่อนเดียว และเพลงสามท่อนที่พบมากสามท่อนซึ่ง

เป็นคีตลักษณ์ที่พบได้ทั่ว ๆ ไปของเพลงพื้นบ้านไทยในทุกภาคเมื่อรังสรรค์โครงสร้างของเพลงพื้นบ้านประกอบด้วย บทนำ ทำนองเพลง บทเชื่อม และบทจบ 2) โครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ดประกอบด้วย คอร์ดปฐมภูมิคอร์ดทุติยภูมิและคอร์ดชุดแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่ของคอร์ดโดยปกติทั่ว ๆ ไป 3) การจัดทำแนวประสานหรือการวอยซ์ทำการวอยซ์ตัวโน้ตคอร์ดโทน และตัวโน้ตนอนคอร์ดโทน 4) การสร้างคีตปฏิภาณทำการสร้างคีตปฏิภาณ 2 เพลงคือ เพลงสายน้ำแม่ปิง และเพลงกำแพงเมืองทอง ใช้ไมคเโอเลียนและบันไดเสียงเพนตาโทนิคผสมผสานกับบันได เสียงบลูส์เนื่องจากทั้ง 2 บทเพลงมีความเหมาะสมที่จะสร้างคีตปฏิภาณประกอบกับการเรียบเรียงเสียงประสานมีการจัดทำให้เทเนอร์แซกโซโฟนและบาริโตนแซกโซโฟนดำเนินเสียงทำหน้าที่แทนแนวเบสสอดคล้องกับ สุชาติ แสงทอง. (2552) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง อดิตรีบใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัย สรุปรายการวิจัยไว้ว่าการออกแบบสังคีตลักษณ์เน้นการใช้โครงสร้างของสังคีตลักษณ์ที่ประดิษฐ์สร้างในแต่ละตอนดังนี้ ตอนนำ ตอนทำนอง ตอนสะพานเชื่อม ตอนคีตปฏิภาณ ตอนท้ายซึ่งสังคีตลักษณ์ที่ประดิษฐ์สร้างเน้นการให้อิสรระของผู้บรรเลงเป็นหลักแต่จำเป็นต้องคำนึงถึงโครงสร้างที่กำหนด ส่วนการออกแบบโครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ดได้วางคอร์ดที่การเคลื่อนที่ของทำนองเป็นสำคัญและได้วางคอร์ดแบบปฐมภูมิและคอร์ดทุติยภูมิการสร้างคีตปฏิภาณเน้นให้ผู้ปฏิบัติสร้างแนวคิดคีตปฏิภาณบนพื้นฐานโครงสร้างการเคลื่อนที่ของคอร์ดเป็นสำคัญและเน้นการสร้างจินตนาการบนพื้นฐานของบันไดเสียงที่กำหนดขึ้นในแต่ละโครงสร้างคอร์ด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. การศึกษาวิจัย การรังสรรค์เพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรสู่สากล ทำการรังสรรค์ 6 เพลง ยังมีเพลงพื้นบ้านชุมชนนครชุมอีกจำนวนหนึ่งที่มีโครงสร้างมีทำนองในลักษณะเดียวกันสามารถนำมาศึกษาวิจัยในลักษณะการรังสรรค์เพลงพื้นบ้านเพื่อให้ได้เพลงเป็นชุดเพลงที่มีลักษณะเดียวกันนำไปบันทึกเสียงเป็นแผ่นซีดีครบ 1 ชุด 12 เพลงเผยแพร่สู่สากล หรือนำโน้ตไปสร้างวงสำหรับบรรเลงเผยแพร่ออกสู่สายตาชาวโลกการศึกษาวิจัย

2. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรนำเพลงพื้นบ้านในท้องถิ่นอื่น ๆ นอกจากชุมชนนครชุมในจังหวัดกำแพงเพชรเช่น เพลงพื้นบ้านตำบลไตรตรึงษ์ เพลงพื้นบ้านตำบลลานดอกไม้ ไปผสมผสานกับแนวคิดดนตรีตะวันตกในรูปแบบใหม่ ๆ โดยการเรียบเรียงเสียงประสานให้กับวงดนตรีต่าง ๆ อาทิ เรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงแจ๊ส (Jazz) วงบิ๊กแบนด์ (Big band) วงโยธวาทิต (Military band) เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางความคิดพร้อมทั้งนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นประเภทเพลงพื้นบ้านทำการยกระดับเพลงพื้นบ้านในจังหวัดกำแพงเพชรให้เป็นที่รู้จักในสังคมโลกมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรนำเพลงพื้นบ้านในจังหวัดกำแพงเพชร ทำการศึกษาพัฒนาแบบการบรรเลงโดยใช้หลักการและทฤษฎีดนตรีไทยเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และเป็นบทเพลงที่มีมาตรฐานในรูปแบบดนตรีไทย

เอกสารอ้างอิง

- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2545). *ดนตรีและนาฏศิลป์กับเศรษฐกิจและสังคมสยาม*. กรุงเทพฯ : ภาควิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สภาวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร. (2544). *การแสดงพื้นบ้านของชุมชนโบราณเมืองกำแพงเพชร*. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- สุกัญญา สุขฉายา. (2543). *เพลงพื้นบ้านศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ แสงทอง. (2549). *การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีเพลงรำโทน*. สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- _____. (2552). *อดีตรับใช้ปัจจุบัน : กรณีศึกษาการประดิษฐ์สร้างดนตรีร่วมสมัยเพลงรำโทน ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์*. นครสวรรค์ : ริมปิงการพิมพ์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2548). *สังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.